

Staben

SOCIALTJÄNSTFÖRVALTNINGEN
STOCKHOLMS STAD

Handläggare: Katarina Munier
Tfn: 08/508 25 411

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2005-11-07

SOCIALTJÄNSTNÄMNDEN

2005-11-22
DNR 118-493-2005

Till
Socialtjänstnämnden

Rapport om insatser för romer med barn som söker sig till Stockholm från öststaterna.

Förslag till beslut

1. Socialtjänstnämnden godkänner rapporten.

Dag Helin

Vera Josefsson

Bakgrund

Romer från öststaterna med minderåriga barn befinner sig emellanåt i Stockholm och man tigger själva och ger sina barn i uppgift att tigga. Nämnden har givit förvaltningen i uppdrag att utreda vad som görs och vilka insatser som kan göras för den här gruppen barn.

Ärendets beredning

Rapporten bygger på samtal med Klarapolisen vid City Polismästar-distrikt i Stockholm och med Socialjouren, och har sammanställts av Socialtjänstförvaltningens stab för utredning och projekt.

Bakgrundsbeskrivning

De barn som tigger ensam eller ihop med någon vuxen på stadens gator, torg, pendeltåg och tunnelbanor utgörs, enligt polisens och socialjourens kännedom, av romer som kommer till Stockholm från öststaterna på turistvisum som gäller tre månader. Som regel kommer hela familjer hit i grupper om tre eller fyra skåpbilar. Man parkerar skåpbilarna på någon större parkeringsplats i utkanten av staden, eller på någon campingplats, och bor där under tiden familjemedlemmarna försörjer sig på att tigga. När turistvisumet löper ut reser man ibland till Norge, förnyar sitt turistvisum, och återvänder sedan till Stockholm. Polisens uppfattning är att tiggeriet är väl organiserat och att familjerna försörjer sig på det och lever så i långa perioder, innan de reser tillbaka till hemlandet, ofta Rumänien, för att sedan ge sig ut i Europa igen.

Företeelsen uppmärksammades som ett problem i Stockholm under sommaren 2002. Det var allmänheten och socialtjänstförvaltningens uppsökarenhet som började träffa på romska barn som tiggde i Stockholms city. Ibland uppträdde barnet till synes ensamt, ibland i sällskap av någon vuxen kvinna. Barnet kunde uppträda, sälja blommor eller dela ut förtryckta lappar om att någon i familjen var allvarligt sjuk och att man var i akut behov av pengar.

Fortgående samarbete

Uppsökarenheten, där ungdomsjouren ingick, och Socialjouren etablerade snabbt ett samarbete med Klarapolisen. Bara polisen har rätt att begära identifiering. De här personerna vill inte ha någon inblandning från sociala myndigheter och språket lägger hinder i vägen för en kommunikation.

Socialjouren, ungdomsjouren, Klarapolisen och utlänningsroteln har vid behov haft samarbetsmöten och enats om gemensamma rutiner och vem som ska göra vad. Gruppen träffas när behov uppstår. Socialjouren och polisen har även haft några klargörande möten med Migrationsverket. Asylskäl föreligger inte för romer från öststaterna, men det händer att en del ansöker om asyl. Socialjouren har därjämte träffat personal vid rumänska ambassaden för att prata om barnens situation och konsekvenserna för barnen. Ambassaden gjorde gällande att de som vistas i Stockholm för att tigga huvudsakligen är från Albanien eller ”resande” från många olika europeiska länder.

Strategier för åtgärder

När polisen påträffar ett barn eller en kvinna med barn, dyker plötsligt alltid en man upp som för polisen kan förevisa en större summa pengar som visar att familjen har medel för sin försörjning. Om det är första gången polisen påvisar identiteten hos ett visst barn, och barnet inte uppvisar några tecken på att vara i fara, skjutsar polisen samtliga personer till deras skåpbilar. Polisen brukar annars transportera kvinnor och barn till Socialjouren som, medelst telefontolk, samtalar om det olämpliga och ibland skadliga för barnen att vistas i gatumiljön och tigga. Socialarbetaren observerar barnet, iakttar samspelet mellan barnet och modern, pratar bl.a. om hur familjen lever när de reser runt i olika länder och tigger, och kör sedan barnet och kvinnan till skåpbilen de bor

i. Inget barn har hittills uppvisat tecken på att vara i allvarlig fara eller utsatt för vanvård. Relationen mellan barn och vuxen har bedömts vara utan anmärkning. De vuxna har till myndigheterna framfört att de är här som turister och att de har pengar, vilket förevisas, samt att de har för avsikt att resa hem påföljande dag.

Strategin från polis och socialjour är att noggrant samtala med de vuxna om konsekvenserna för barnens hälsa och utveckling av att hela tiden resa runt i olika länder och tigger och bo trångt i en skåpbil, eller inneboende, och att inte gå i skolan och få utbildning och hälsokontroller. Syftet med samtalen är att föräldrarna ska komma till insikt om barnens behov och upphöra med att använda barnen för tiggeri.

Nuvarande förekomst i Stockholm

Under hösten 2004 intensifierade polisen sin kontakt med de romska familjerna från öststaterna, genom att söka upp alla i deras skåpbilar och ifrågasätta att de var i Sverige som turister. Polisens arbete resulterade i att princip alla familjerna reste från Stockholm. Efter det har socialjouren och polisen fått ytterst få påringningar från allmänheten, Connex, SL, Busslink eller väktarbolagen angående tiggande barn. Senaste anteckningen hos socialjouren om tiggande romska barn är från mars 2005, men i slutet av oktober 2005 blev några ärenden via polisen och allmänheten på nytt aktuella.

Vad kan göras

Polisens och socialtjänstens gemensamma aktioner för att komma till rätta med problemet med tiggande barn har givit goda resultat i Stockholm. Polisen transporterar alla barn till socialjouren när polisen anser att sociala myndigheter bör träffa och göra en social bedömning av barnens situation. Socialjouren samtalar med hjälp av telefontolk med de vuxna, och ofta även direkt med barnen, om barnens situation. Vidare kontrollerar socialekreterarna hur barnen ser ut att ha det genom längre stunder av samspeletsobservationer samt kontrollerar hur de bor genom att de skjutsar hem barnen och de vuxna till deras skåpbil eller var de annars vistas. Möjligheten och skyldigheten att ingripa till skydd för barn som uppvisar allvarliga tecken på att må psykiskt dåligt eller befinner sig i en överhängande olämplig miljö övervägs alltid noga.

Det faktum att dessa familjer som regel lever sämre och fattigare i sina egna hemländer, än vad de gör som resande runt om i Europa och försörja sig genom tiggeri, är emellertid inte ett fenomen som socialtjänstens frivilliga insatser i Stockholm kan eller ska lösa i form av bistånd enligt socialtjänstlagen, utan en politisk uppgift på nationell och europeisk politisk nivå.